

DATOS IDENTIFICATIVOS

Transmisión, mediación e educación artística

Materia	Transmisión, mediación e educación artística			
Código	P01G010V01802			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Paz García, Maria Begoña			
Profesorado	García González, Silvia Paz García, Maria Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web	http://belasartes.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia presenta ao alumno/a de Belas Artes a amplitude de contextos artísticos, sociais, culturais e educativos (formais e non formais) nos que pode intervir como mediador/a ou transmisor/a das áreas de coñecemento da creación artística. O/a alumno/a partirá da súa propia produción plástica para repensar sobre os procedementos, contidos e estratexias empregadas na educación artística e poder incorporar esta aprendizaxe para a elaboración de recursos / dispositivos didácticos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
B16	Compromiso ético profesional.
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C15	Coñecemento dos métodos artísticos susceptibles de seren aplicados a proxectos socioculturais. Estudar as metodoloxías que faciliten a actuación artística no entorno social
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento

C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos modelos de aprendizaxe da arte.	B1	C4	D1	
		C13	D2	
		C15	D10	
		C17		
		C21		
Capacidade para a análise, a reflexión e a transmisión no ámbito da arte.	B1	C17		
	B1	C18		
	B2	C23		
	B2	C24		
	B3	C25		
		C45		
Coñecemento do proceso creativo como método de traballo.		C12		
		C13		
		C14		
		C19		
		C23		
		C24		
Capacidade de comunicación verbal, escrita e gráfica para a transmisión de coñecementos.	A1 B1	C2	D1	
	A3 B2	C4	D3	
	A4 B3	C5	D4	
		C9	D5	
		C17	D6	
		C21	D8	
		C23	D9	
		C24		
		C39		
		C45		
Capacidade para analizar, sintetizar e resolver problemas para a transmisión dos coñecementos da arte.	B3	C23		
		C24		
		C39		
		C45		
		C46		
Capacidade para comprender a dimensión educativa da arte.	A2 B16	C4		
		C33		
		C35		
Habilidade para aplicar métodos, procedementos e técnicas propios da investigación e da práctica artística para a educación da arte.	B1	C45		
	B2	C47		
	B3	C48		
Habilidade para analizar e reflexionar sobre o propio proceso creativo.	A3 B5	C12	D4	
	A5 B8	C24		
	B11	C25		
		C29		
		C33		
		C36		
		C45		
		C49		

Habilidade para o uso de procesos e procedementos artísticos no deseño de recursos educativos.	A2 A3 A4	B2	C4 C12 C18 C22 C27 C33 C39 C45 C47 C48	D14 D23
Habilidades básicas para a mediación artística.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B2 B3 B3	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C8 C9 C45 C46 C47 C48	D1 D3 D4 D5 D7 D8 D9

Contidos

Tema

Teoría do ensino-aprendizaxe das artes plásticas e visuais.	Perfil do artista / educador/a /mediador/a nos museos (ou centros de arte). Función da educación/mediación artística. Modelos de aprendizaxe baseados na arte. Recursos para a aprendizaxe e a comunicación.
O proceso creativo, a súa estrutura e o seu método de traballo: o proxecto.	As fases do proceso creativo. Modelos e estrutura dun proxecto creativo.
A transmisión do coñecemento da arte: a figura do/a artista como mediador/a.	As áreas de coñecemento da arte: historia, estética, linguaxe artística e procedementos. As relacións existentes entre estas catro áreas nos distintos momentos históricos. A reflexión sobre a experiencia da creación artística. Os espazos profesionais para a educación artística en contextos da educación non formal.
Deseño dun prototipo como recurso educativo para a transmisión do coñecemento artístico.	A dimensión didáctica da arte. Correspondencias entre a arte a pedagogía. Análise de xogos e xoguetes para a educación artística. Recursos didácticos publicados nos museos de arte contemporánea. Libros e literatura para a educación artística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	8	12.5	20.5
Traballo tutelado	18	39	57
Debate	6.5	0	6.5
Seminario	12	31	43
Cartafol/dossier	8	15	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposicións teóricas sobre os contidos expostos nos bloques temáticos. Facilitarase bibliografía específica.
Traballo tutelado	O/a estudante, preferentemente en grupo, elabora un traballo centrado na creación dun recurso/dispositivo didáctico para a ensinanza das artes.

Debate	O debate como ferramenta de ensinanza aprendizaxe que xira entorno a unha problemática a analizar polos/as alumnos/as. Os/as alumnos/as exporán e argumentarán o seu posicionamento que se porá en cuestión para finalmente extraer unhas conclusións. Mediante esta ferramenta conseguiremos que o/a alumno/a desenvolva distintas competencias cognitivas, de análise, de expresión en público, argumentativas, etc.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contenidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo/a estudante que recopila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados na creación do recurso didáctico.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realizárase tanto nas clases como en titorías específicas tanto presenciais como por medio telemáticos (despacho virtual / campus remoto) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	Durante as sesións de traballo.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral Os coñecementos adquiridos nas sesións maxistrais reflectiranse nunha serie de problemas e/ou exercicios de reflexión e argumentación crítica	25	B1 C4 C14 C15 C17 C25 C47
Traballo tutelado Creación dun recurso ou proxecto didáctico para a ensinanza das artes	25	B5 B8 B11 B12 B16 C4 C15 C19 C23 C29 C33 C35 C36 C39 C46 C47 C48 C49
Debate Exposición e presentación, de forma individual o en grupo, dos proxectos e resultados	10	
Seminario Realización de exercicios para analizar, crear e desenvolver os contidos da materia empregando diferentes ferramentas artísticas e creativas	25	
Cartafol/dossier Dossier no que se presenta e analiza o proceso de creación do recurso ou proxecto didáctico	15	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua:

Para superar a materia é preciso ter como mínimo un 5 en cada unha das probas de avaliación

Avaliación global:

As probas son:

Lección maxistral: traballos de reflexión e argumentación crítica dos contidos teóricos

Cualificación 25%

Traballo tutelado: creación dun recurso ou proxecto didáctico para a ensinanza das artes

Cualificación 25%

Debate: exposición e presentación, de forma individual o en grupo, dos proxectos e resultados

Cualificación 10%

Seminario: exercicios para analizar, crear e desenvolver os contidos da materia empregando diferentes ferramentas artísticas e creativas

Cualificación 25%

Cartafol/dossier: documento no que se presenta e analiza o proceso de creación do recurso ou proxecto didáctico.
Cualificación 15%

Para superar a materia é preciso ter como mínimo un 5 en cada unha das probas de avaliación.
O alumnado que siga a avaliación global deberá contactar ao inicio do cuatrimestre coas persoas docentes da materia para coñecer os contidos das probas de avaliación.

SEGUNDA CONVOCATORIA

O alumnado, tanto da modalidade de avaliación continua como avaliación global, que non teña superada a primeira convocatoria deberá presentar, na segunda convocatoria, so aqueles traballos ou exercicios cunha nota menor de 5.

O calendario de exames pódese consultar en <http://belasartes.uvigo.es/es/docencia/examenos/>

As tutorías realizaranse no horario de titorías de cada docente, e poderán consultarse no Moovi

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berger J., **Modos de ver**, Gustavo Gili,
Hernández y Hernández, Jodar Minarro A. y Marin Viadel R., **¿Que es la educación artística?**, Sendai, 1991
Fontán del Junco, M. Bordes, J., Capa, A. (eds.), **El juego del arte. Pedagogía, arte y diseño**, 1ª ed., Fundación Juan March / Editorial Arte y Ciencia, 2019
Acaso, M., & Megías, C., **Art thinking. Cómo el arte puede transformar la educación**, Paidós, 2017
Efland, D., Freedman, K., & Sturt, P, **La educación en el arte posmoderno**, Paidós, 2003

Bibliografía Complementaria

Arnheim R., **Consideraciones sobre la educación artística**, Paidós, 1993
Ausubel Novak y Hanesian, **Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo.**, Trillas, 1983
Eisner E., **Educación la visión artística**, Paidós, 1987
Freeland C., **Pero ¿esto es arte?**, Cátedra, 2004
Gadner H., **Educación artística y desarrollo humano**, Paidós, 2011
Munari B., **¿Cómo nacen los objetos?**, Gustavo Gili, 1983
Marina J.A., **Teoría de la inteligencia creadora**, Anagrama, 2007
Gutiérrez Párraga, M.T., **La significación del juego en el arte moderno y sus implicaciones en la educación artística**, Universidad Complutense, 2004
Alonso Fernández,L., García Fernández, I., **Diseño de exposiciones. concepto, instalación y montaje**, Alianza, 2010
Alonso Fernández,L., **Museología y museografía**, El Serbal, 2006
Bordes, J (Ed), **Los juguetes de las vanguardias.**, Museo Picaso, 2010
Acaso, M., **Pedagogías invisibles: El espacio del aula como discurso (Arte + Educación).**, Catarata, 2018
Lowenfeld, V., y Brittan, W. L., **Desarrollo de la capacidad creadora**, Kapelusz, 1989
Sola, B. (ed.), **Exponer o exponerse. La educación en museos como producción cultura crítica**, Los libros de la Catarata, 2020

Mesías, J.M., **Educación artística sensible. Cartografía contemporánea para arteducadores.**, Graó, 2019

Recomendacións

Outros comentarios

É interesante o feito de estudar esta materia no segundo cuatrimestre en paralelo co Traballo de Fin de Grao. Por isto, a materia servirá ao alumnado para cuestionarse asuntos como a comunicación dentro da súa propia creación, os recursos que pode utilizar para transmitir mellor unha idea artística ou a posibilidade de exercer como mediador/a entre os/as artistas e o resto das persoas interesadas na arte. Doutra banda, ao tratarse do último cuatrimestre do grao, ao alumno/a ábreñelle camiños profesionais, que poderá consolidar cunha especialización no mundo da educación artística regulada polo sistema educativo ou a educación artística non regulada en talleres e academias, no mundo do deseño de recursos educativos, etc.